

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV 2006/115/EG

av den 12 december 2006

om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter

(kodifierad version)

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA DIREKTIV

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artiklarna 47.2, 55 och 95,

med beaktande av kommissionens förslag,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande, och

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽¹⁾, och

av följande skäl:

(1) Rådets direktiv 92/100/EEG av den 19 november 1992 om uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende upphovsrättsligt skyddade verk och om upphovsrätten närstående rättigheter ⁽²⁾ har ändrats flera gånger ⁽³⁾ på väsentliga punkter. Av tydlighetsskäl bör det direktivet kodifieras.

(2) Uthyrning och utlåning av upphovsrättsligt skyddade verk och alster som omfattas av närstående rättigheter spelar en allt större roll, särskilt för upphovsmän, utövande konstnärer, fonogramframställare och filmproducenter. Piratkopiering blir ett allt större hot.

(3) Tillfredsställande skydd av upphovsrättsligt skyddade verk och närstående rättighetshavares alster i form av uthyrnings- och utlåningsrättigheter samt skyddet för rätten till upptagning, spridning, ljudradio- eller TV-utsändning och återgivning för allmänheten kan därför anses ha grundläggande betydelse för gemenskapens ekonomiska och kulturella utveckling.

(4) Skyddet för upphovsrätt och närstående rättigheter måste anpassas till den ekonomiska utvecklingen, t.ex. nya former för nyttjande.

(5) Upphovsmännens och de utövande konstnärernas skapande och konstnärliga arbete förutsätter en tillräcklig inkomst som underlag för fortsatt skapande och konstnärligt arbete, och de investeringar som krävs, särskilt för framställning av fonogram och filmer, är särskilt stora och riskfyllda. Möjligheten att säkerställa en sådan inkomst och att återfå investeringarna kan effektivt garanteras endast genom tillfredsställande rättsligt skydd för de berörda rättighetshavarna.

(6) Skapande, konstnärliga och affärsmässiga verksamheter utförs i stor utsträckning av egenföretagare. Sådana verksamheter bör underlättas genom att ett enhetligt rättskydd föreskrivs inom gemenskapen. I den mån dessa verksamheter huvudsakligen består i att tillhandahålla tjänster bör deras tillhandahållande likaledes underlättas genom ett enhetligt rättskydd i gemenskapen.

(7) Medlemsstaternas lagstiftning bör tillnärmas på ett sätt som inte strider mot de internationella överenskommelser som många medlemsstaters lagstiftning om upphovsrätt och närstående rättigheter bygger på.

(8) Gemenskapens juridiska regelverk om uthyrnings- och utlåningsrättigheter och vissa upphovsrätten närstående rättigheter kan begränsas till föreskrifter om att medlemsstaterna skall tillhandahålla vissa grupper av rättighetshavare skydd för uthyrnings- och utlåningsrättigheter och till att vissa grupper av rättighetshavare inom området närstående rättigheter tillförsäkras rättigheter till upptagning, spridning, radio- och TV-utsändning och återgivning för allmänheten.

(9) Det är nödvändigt att definiera begreppen uthyrning och utlåning för tillämpningen av detta direktiv.

(10) För tydlighetens skull bör från uthyrning och utlåning i den mening som avses i detta direktiv undantas vissa former av tillhandahållande, såsom exempelvis tillhandahållande av fonogram eller filmer för offentligt framförande eller utsändning i radio eller television, eller tillhandahållande för visning eller för tillgodogörande på platsen. Utlåning i den mening som avses i detta direktiv bör inte heller omfatta lån mellan inrättningar som är tillgängliga för allmänheten.

⁽¹⁾ Europaparlamentets yttrande av den 12 oktober 2006 (ännu ej offentliggjort i EUT).

⁽²⁾ EGT L 346, 27.11.1992, s. 61. Direktivet senast ändrat genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10).

⁽³⁾ Se bilaga I del A.

- (11) När utlåning från en inrättning som är tillgänglig för allmänheten föranleder betalning och beloppet inte överstiger vad som behövs för att täcka inrättningens driftskostnader, föreligger inte någon direkt eller indirekt ekonomisk eller kommersiell nytta i den mening som avses i detta direktiv.
- (12) Det är nödvändigt att tillförsäkra upphovsmän och utövande konstnärer en skäligen ersättning som de inte kan avstå från; rättighetshavarna måste även fortsättningsvis ha möjlighet att uppdra förvaltningen av denna rättighet till insamlingsorganisationer.
- (13) Den skäligen ersättningen kan erläggas i form av en eller flera betalningar när avtalet ingås eller när som helst därefter. Hänsyn bör tas till i vilken grad upphovsmännen och de utövande konstnärerna bidragit till fonogrammet eller filmen i fråga.
- (14) Det är också nödvändigt att skydda åtminstone upphovsmännens rättigheter vad gäller utlåning till allmänheten genom särskilda regler. Alla åtgärder som inskränker ensamrätten till offentlig utlåning bör dock överensstämma med i synnerhet artikel 12 i fördraget.
- (15) Föreskrifterna i detta direktiv om upphovsrätten närstående rättigheter bör inte hindra medlemsstaterna från att utsträcka presumptionsbestämmelsen i detta direktiv i fråga om avtal om framställningen av en film som ingåtts individuellt eller kollektivt mellan utövande konstnärer och en filmproducent till att omfatta sådana ensamrätter. Dessa regler bör inte heller hindra medlemsstaterna från att föreskriva att det, när annat inte visats, skall presumeras att de utövande konstnärerna har medgivit nyttjande av de ensamrätter som enligt reglerna i detta direktiv tillkommer dem, i den mån en sådan presumptionsregel är förenlig med Internationella konventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram och radioföretag (nedan kallad "Romkonventionen").
- (16) Medlemsstaterna bör ha rätt att föreskriva mera långtgående skydd för innehavare av närstående rättigheter än det som föreskrivs i detta direktiv i fråga om radio- och TV-utsändning och återgivning för allmänheten.
- (17) De harmoniserade uthyrnings- och utlåningsrättigheterna samt det harmoniserade skyddet för närstående rättigheter bör inte utövas på ett sätt som innebär en dold inskränkning i handeln mellan medlemsstaterna eller på ett sätt som strider mot regeln om tidsföljden för nyttjande i olika medier så som denna regel har erkänts i domen i målet Société Cinéthèque mot FNCF⁽¹⁾.
- (18) Detta direktiv bör inte påverka medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning av direktiven som anges i bilaga I del B.

⁽¹⁾ De förenade målen nr 60/84 och 61/84 (REG 1985, s. 2 605).

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

KAPITEL I

UTHYRINGS- OCH UTLÅNINGSRÄTTIGHETER

Artikel 1

Föremålet för harmonisering

1. I enlighet med föreskrifterna i detta kapitel skall medlemsstaterna med den inskränkning som föreskrivs i artikel 6 införa en rätt att medge eller förbjuda uthyrning och utlåning av original och andra exemplar av upphovsrättsligt skyddade verk och de andra alster som avses i artikel 3.1.

2. De rättigheter som avses i punkt 1 konsumeras inte genom försäljning eller annan spridning av original eller andra exemplar av upphovsrättsligt skyddade verk eller de andra alster som avses i artikel 3.1.

Artikel 2

Definitioner

1. I detta direktiv gäller följande definitioner:

- a) *uthyrning*: upplåtelse för bruk under en begränsad tid mot direkt eller indirekt ekonomisk eller kommersiell nytta.
- b) *utlåning*: upplåtelse för bruk under en begränsad tid utan direkt eller indirekt ekonomisk eller kommersiell nytta när upplåtelsen sker genom inrättningar som är tillgängliga för allmänheten.
- c) *film*: ett filmverk eller annat audiovisuellt verk eller eljest rörliga bilder med eller utan åtföljande ljud.

2. Ett filmverks eller annat audiovisuellt verks huvudregissör betraktas som dess upphovsman eller en av dess upphovsmän. Medlemsstaterna får föreskriva att även andra personer skall anses som upphovsmän.

Artikel 3

Rättighetsinnehavare och föremål för uthyrnings- och utlåningsrättigheter

1. Ensamrätten att medge eller förbjuda uthyrning och utlåning skall tillkomma
- a) upphovsmannen, vad gäller original och andra exemplar av hans verk,

- b) den utövande konstnären, vad gäller upptagningar av hans framförande,
- c) fonogramframställaren, vad gäller hans fonogram,
- d) den som producerat första upptagningen av en film, vad gäller original och andra exemplar av filmen.

2. Detta direktiv skall inte omfatta uthyrnings- och utlåningsrättigheter avseende byggnader och alster av brukskonst.

3. De rättigheter som avses i punkt 1 kan överlåtas, bli föremål för licensavtal eller på annat sätt upplåtas.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 6 skall en utövande konstnär som omfattas av ett avtal om framställningen av en film vilket ingåtts individuellt eller kollektivt mellan utövande konstnärer och en filmproducent presumeras ha överlåtit uthyrningsrättigheten i den mån annat inte föreskrivs i avtalet eller följer av artikel 5.

5. Medlemsstaterna får föreskriva en liknande presumptionsregel beträffande upphovsmän som den som avses i punkt 4.

6. Medlemsstaterna får föreskriva att ett avtal mellan en utövande konstnär och en filmproducent om framställningen av en film innebär att uthyrning har medgivits, förutsatt att avtalet föreskriver en skäligen ersättning i den mening som avses i artikel 5. Medlemsstaterna får också föreskriva att denna punkt får motsvarande tillämpning på de rättigheter som behandlas i kapitel II.

Artikel 4

Uthyrning av datorprogram

Detta direktiv skall inte påverka tillämpningen av artikel 4 c i rådets direktiv 91/250/EEG av den 14 maj 1991 om rättsligt skydd för datorprogram ⁽¹⁾.

Artikel 5

Oeftergivlig rätt till skäligen ersättning

1. När en upphovsman eller utövande konstnär har överlåtit eller upplåtit sin uthyrningsrätt avseende ett fonogram eller ett original eller annat exemplar av en film till en fonogramframställare eller en filmproducent, behåller upphovsmannen eller den utövande konstnären rätten att erhålla skäligen ersättning för uthyrningen.

2. Upphovsmannen eller den utövande konstnären kan inte avstå från sin rätt till skäligen ersättning.

⁽¹⁾ EGT L 122, 17.5.1991, s. 42. Direktivet ändrat genom direktiv 93/98/EEG (EGT L 290, 24.11.1993, s. 9).

3. Förvaltningen av rätten till skäligen ersättning får uppdras åt insamlingsorganisationer som företräder upphovsmännen eller de utövande konstnärerna.

4. Medlemsstaterna får införa regler om och i vilken utsträckning det får föreskrivas att rätten att uppbära skäligen ersättning skall förvaltas av insamlingsorganisationer och om från vem ersättningen kan utkrävas eller inkasseras.

Artikel 6

Undantag från ensamrätten till offentlig utlåning

1. Medlemsstaterna får föreskriva undantag från den ensamrätt vad gäller offentlig utlåning som anges i artikel 1, förutsatt att åtminstone upphovsmän får ersättning för utlåningen. Medlemsstaterna skall ha frihet att bestämma ersättningens storlek med hänsyn till sina kulturfrämjande syften.

2. När medlemsstaterna inte tillämpar den ensamrätt till utlåning som avses i artikel 1 i fråga om fonogram, filmer och datorprogram, skall de införa en rätt till ersättning, åtminstone för upphovsmännen.

3. Medlemsstaterna får undanta vissa kategorier av inrättningar från skyldigheten att betala ersättning enligt punkterna 1 och 2.

KAPITEL II

UPPHOVS RÄTTEN NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER

Artikel 7

Upptagningsrätt

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att medge eller förbjuda upptagning av sina framföranden.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva att radio- eller televisionsföretag har ensamrätt att medge eller förbjuda upptagning av sina utsändningar, när dessa sker över tråd eller trådlöst, inbegripet sändning genom kabel eller satellit.

3. En kabeldistributör skall inte ha de rättigheter som avses i punkt 2 när den enbart genom kabel vidaresänder ett radio- eller TV-företags utsändningar.

Artikel 8

Radio- och TV-utsändning och återgivning för allmänheten

1. Medlemsstaterna skall föreskriva att utövande konstnärer har ensamrätt att medge eller förbjuda trådlös radio- och TV-utsändning och återgivning för allmänheten av sina framföranden, utom när framförandet i sig självt sker vid en radio- eller TV-utsändning eller härrör från en upptagning.

2. Medlemsstaterna skall föreskriva rätt till en enda skäligen ersättning från användaren när ett fonogram som har utgivits i kommersiellt syfte används i original eller kopia för trådlös utsändning eller eljest för återgivning för allmänheten. De skall säkerställa att denna ersättning fördelas mellan de berörda utövande konstnärerna och fonogramframställarna. Medlemsstaterna får fastställa villkoren för hur ersättningen skall fördelas mellan dem när det saknas avtal dem emellan.

3. Medlemsstaterna skall föreskriva att radio- och TV-företag har ensamrätt att medge eller förbjuda trådlös återutsändning av sina trådlösa utsändningar liksom återgivning för allmänheten av sina utsändningar om sådan återgivning sker på platser till vilka allmänheten har tillträde mot erläggande av inträdesavgift.

Artikel 9

Spridningsrätt

1. Medlemsstaterna skall föreskriva en ensamrätt att genom försäljning eller på annat sätt göra exemplar av de alster som nämns i a–d tillgängliga för allmänheten – nedan kallad "spridningsrätt" – för nedan nämnda rättighetshavare:

- a) Utövande konstnärer, vad gäller upptagningar av deras framföranden.
- b) Fonogramframställare, vad gäller deras fonogram.
- c) Producenter av den första upptagningen av filmer, vad gäller original och andra exemplar av deras filmer.
- d) Radio- och TV-företag, vad gäller upptagningar av deras utsändningar så som dessa anges i artikel 7.2.

2. Spridningsrätten till de alster som avses i punkt 1 skall inte konsumeras inom gemenskapen utom då första försäljningen av ett exemplar inom gemenskapen görs av rättighetshavaren själv eller med dennes samtycke.

3. Spridningsrätten skall inte påverka tillämpningen av de särskilda reglerna i kapitel I, särskilt artikel 1.2.

4. Spridningsrätten kan överlåtas, bli föremål för licensavtal eller på annat sätt upplåtas.

Artikel 10

Inskränkningar i rättigheterna

1. Medlemsstaterna får föreskriva inskränkningar i de rättigheter som avses i detta kapitel vad gäller följande utnyttjanden:

- a) Enskilt bruk.

b) Korta avsnitt vid redogörelse för dagshändelser.

c) Radio- eller TV-företags efemära upptagning som görs med företagets egen utrustning och för bruk vid dess egna utsändningar.

d) Uteslutande i undervisnings- eller vetenskapligt forskningssyfte.

2. Oavsett vad som föreskrivs i punkterna 1 får varje medlemsstat föreskriva samma slags inskränkningar i skyddet för utövande konstnärer, fonogramframställare, radio- och TV-företag och den som producerat första upptagningen av filmer, som den föreskriver när det gäller skyddet för upphovsrätten till litterära och konstnärliga verk.

Tvångslicenser får dock föreskrivas endast i den mån de är förenliga med Romkonventionen.

3. De inskränkningar som avses i punkt 1 och 2 får endast tillämpas i vissa särskilda fall som inte strider mot det normala utnyttjandet av alstret och inte oskäligt inkräktar på rättighetshavarens legitima intressen.

KAPITEL III

GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artikel 11

Tidpunkt för tillämpning

1. Detta direktiv skall tillämpas på alla häri avsedda upphovsrättsligt skyddade verk, framföranden, fonogram, radio- och TV-utsändningar och första upptagningen av filmer som den 1 juli 1994 alltjämt var skyddade genom medlemsstaternas lagstiftning om upphovsrätt och närstående rättigheter eller som vid den tidpunkten uppfyllde kriterierna för skydd enligt detta direktiv.

2. Bestämmelserna i detta direktiv skall inte påverka bedömningen av handlingar avseende utnyttjanden av verk eller alster som har företagits före den 1 juli 1994.

3. Medlemsstaterna får föreskriva att rättighetshavare skall anses ha lämnat sitt samtycke till uthyrning eller utlåning av ett alster av det slag som avses i artikel 3.1 a–d om det kan visas att detta före den 1 juli 1994 gjorts tillgängligt för tredje man för detta ändamål eller har förvärvats före nämnda dag.

När alstret är en digital upptagning får dock medlemsstaterna föreskriva att rättighetshavarna skall ha rätt till skäligen ersättning för uthyrningen eller utlåningen av alstret.

4. Medlemsstaterna behöver inte tillämpa bestämmelserna i artikel 2.2 på filmverk eller andra audiovisuella verk som har producerats före den 1 juli 1994.

5. Detta direktiv skall, utan att det påverkar tillämpningen av punkt 3 och om inte annat följer av punkt 7, inte påverka avtal som ingåtts före den 19 november 1992.

6. Medlemsstaterna får föreskriva, i den mån detta inte strider mot vad som sägs i punkt 7, att rättighetshavare som förvärvar nya rättigheter genom de nationella regler som införs vid genomförandet av detta direktiv och som före den 1 juli 1994 har lämnat sitt samtycke till utnyttjande av sitt alster skall anses ha överlåtit de nya ensamrätterna.

7. Beträffande avtal som ingåtts före den 1 juli 1994 skall den oeftergivliga rätten till skälig ersättning enligt artikel 5 gälla endast då upphovsmän eller utövande konstnärer eller de som företräder dem har framställt en begäran därom före den 1 januari 1997. Om en överenskommelse mellan rättighetshavarna inte uppnås i fråga om ersättningens storlek får medlemsstaterna bestämma en skälig ersättningsnivå.

Artikel 12

Förhållandet mellan upphovsrätt och upphovsrätten närstående rättigheter

Skyddet för upphovsrätten närstående rättigheter enligt detta direktiv får inte inskränka eller på något sätt påverka skyddet för upphovsrätten.

Artikel 13

Underrättelse

Medlemsstaterna skall underrätta kommissionen om de centrala bestämmelser i nationell lagstiftning som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 14

Upphävande

Direktiv 92/100/EEG skall upphöra att gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas skyldigheter vad gäller de tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning av direktiven som anges i bilaga I del B.

Hänvisningar till det upphävda direktivet skall anses som hänvisningar till det här direktivet och skall läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga II.

Artikel 15

A traduire

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 16

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Strasbourg den 12 december 2006.

På Europaparlamentets vägnar
J. BORRELL FONTELLES
Ordförande

På rådets vägnar
M. PEKKARINEN
Ordförande

BILAGA I

DEL A

Upphävt direktiv och ändringar av det i kronologisk ordning

Rådets direktiv 92/100/EEG (EGT L 346, 27.11.1992, s. 61)	
Rådets direktiv 93/98/EEG (EGT L 290, 24.11.1993, s. 9)	Endast artikel 11.2
Europaparlamentets och rådets direktiv 2001/29/EG (EGT L 167, 22.6.2001, s. 10)	Endast artikel 11.1

DEL B

Tidsfrister för införlivande med nationell lagstiftning

(hänvisningar i artikel 14)

Direktiv	Tidsfrist för införlivande
92/100/EEG	1 juli 1994
93/98/EEG	30 juni 1995
2001/29/EG	21 december 2002

BILAGA II

JÄMFÖRELSETABELL

Direktiv 92/100/EEG	Detta Direktiv
Artikel 1.1	Artikel 1.1
Artikel 1.2	Artikel 2.1 inledningen och led a
Artikel 1.3	Artikel 2.1 b
Artikel 1.4	Artikel 1.2
Artikel 2.1 inledningen	Artikel 3.1 inledningen
Artikel 2.1 första strecksatsen	Artikel 3.1 a
Artikel 2.1 andra strecksatsen	Artikel 3.1 b
Artikel 2.1 tredje strecksatsen	Artikel 3.1 c
Artikel 2.1 fjärde strecksatsen första meningen	Artikel 3.1 d
Artikel 2.1 fjärde strecksatsen andra meningen	Artikel 2.1 c
Artikel 2.2	Artikel 2.2
Artikel 2.3	Artikel 3.2
Artikel 2.4	Artikel 3.3
Artikel 2.5	Artikel 3.4
Artikel 2.6	Artikel 3.5
Artikel 2.7	Artikel 3.6
Artikel 3	Artikel 4
Artikel 4	Artikel 5
Artikel 5.1–5.3	Artikel 6.1–6.3
Artikel 5.4	—
Artikel 6	Artikel 7
Artikel 8	Artikel 8
Artikel 9.1 inledningen och de sista orden	Artikel 9.1 inledningen
Artikel 9.1 första strecksatsen	Artikel 9.1 a
Artikel 9.1 andra strecksatsen	Artikel 9.1 b
Artikel 9.1 tredje strecksatsen	Artikel 9.1 c
Artikel 9.1 fjärde strecksatsen	Artikel 9.1 d
Artikel 9.2, 9.3 och 9.4	Artikel 9.2, 9.3 och 9.4
Artikel 10.1	Artikel 10.1
Artikel 10.2 första meningen	Artikel 10.2 första stycket
Artikel 10.2 andra meningen	Artikel 10.2 andra stycket
Artikel 10.3	Artikel 10.3
Artikel 13.1 och 13.2	Artikel 11.1 och 11.2
Artikel 13.3 första meningen	Artikel 11.3 första stycket
Artikel 13.3 andra meningen	Artikel 11.3 andra stycket
Artikel 13.4	Artikel 11.4
Artikel 13.5	—
Artikel 13.6	Artikel 11.5
Artikel 13.7	Artikel 11.6

Direktiv 92/100/EEG	Detta Direktiv
Artikel 13.8	—
Artikel 13.9	Artikel 11.7
Artikel 14	Artikel 12
Artikel 15.1	—
Artikel 15.2	Artikel 13
—	Artikel 14
—	Artikel 15
Artikel 16	Artikel 16
—	Bilaga I
—	Bilaga II